

204 από την ζωή μου

ΜΑΡΙΑ ΠΑΣΤΟΥΡΜΑΤΖΗ

20Η
από τη ζωή μου

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

Έν πλῶ

Το βιβλίο αυτό αποτελεί προϊόν μυθοπλασίας.
Τα πρόσωπα, τα ονόματα και οι καταστάσεις είναι φανταστικά.
Οποιαδήποτε ομοιότητα είναι συμπτωματική
και δεν ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα.

© Εκδόσεις Έν πλώ
Κολοκοτρώνη 49, Αθήνα 105 60
Τηλ.: 210 3226343 - Fax: 210 3221238
e-mail: info@enploeditions.gr
www.enploeditions.gr
facebook.com/enploeditions.gr

Α' έκδοση: Δεκέμβριος 2020

ISBN: 978-960-619-077-3

Στους ήρωές μας,
γιατρούς και νοσηλευτές,
που δικαιώνουν τον Άνθρωπο
και φανερώνουν τον Θεό

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

ΚΑΤΙ ΓΙΑ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ

ΕΚΚΛΕΙΣΕ ΠΙΣΩ ΤΟΥ ΤΗΝ ΠΟΡΤΑ ΤΟΥ ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΟΥ ΚΙ ΑΚΟΥΜΠΗΣΕ σ' αυτήν το κουρασμένο σώμα του. «Δόξα Σοι, Κύριε» ανέπνευσε κι άφησε τον αέρα να λυτερωθεί με ανακούφιση από το πιεσμένο στέρνο του. Άλλη μια μέρα στη δουλειά έφτανε στο τέλος της. Μια μέρα μόχθου, αγωνίας, έντασης, εξάντλησης, μια μέρα φορτωμένη όπως πάντα με ανθρώπινα πνιγμένα βογκητά, βλέμματα ικετευτικά, δάκρυα κρατημένα στα ματόκλαδα, τσαλακωμένους μορφασμούς, ζεστά «ευχαριστώ», νίκες και συντριβές, απρόσμενα και επείγοντα. Όλα αυτά αποτελούσαν τη ζωή του Πέτρου Δενδρινού, του διακεκριμένου καθηγητή Νεφρολογίας, του διευθυντή της νεφρολογικής κλινικής του πανεπιστημιακού νοσοκομείου.

Πήγε να βγάλει την ιατρική του μπλούζα μα σταμάτησε· θαρρείς δεν είχε έρθει ακόμη η στιγμή να αποθέσει τον γιατρό, για να ντυθεί τον άνθρωπο. Ζύγωσε στο γραφείο του. Τα χέρια του ψαχούλευσαν μηχανικά όσο και βιαστικά τον φάκελο, που εδώ και έξι μήνες τον ταλαιπωρούσε αλύπητα. Ήταν περασμένες δώδεκα και το μυαλό του ναρκωνόταν απ' την κούραση μα η ανάγκη της ψυχής το ξύπναγε ξανά. Αράδιασε τις εξετάσεις του παιδιού τη μία δίπλα στην άλλη –πόσες φορές το είχε κάνει αυτό!– και ένιωσε πάλι το ίδιο σφί-

ξιμο, τον ίδιο κόμπο στο λαιμό, την ίδια απόγνωση. «Τίποτα», μουρμούρισε συντετριμμένα. Έφερε τις παλάμες του στο πρόσωπο. «Δεν μπορώ να κάνω τίποτα»... Ήταν οι ώρες της ταπείνωσης, της αλγεινής παραδοχής· οι ώρες που ο διάσημος καθηγητής Νεφρολογίας με τις τόσες περγαμηνές και διακρίσεις, ένωθε ένα τίποτα, ένας γυμνός και άοπλος αιχμάλωτος που τον έσερνε στο άρμα του καγχάζοντας ο ορκισμένος του εχθρός, ο θάνατος.

Ήταν προδιαγεγραμμένο πια. Ο εντεκάχρονός του ασθενής κάλπαζε προς τον θάνατο. Μέρα τη μέρα χειροτέρευε κι εκείνος τον κοιτούσε άπραγος, ανήμπορος.

«Αχ, Κύριε», αναστέναξε δαγκώνοντας τα χείλη του. Από τον πόνο του έτσουξε το στήθος του. «Αχ, Κύριε!...».

Στύλωσε τη ματιά στον Συνομιλητή, που πάντα τον κοιτούσε σιωπηλά από τον τοίχο απέναντι, ανεβασμένος στον Σταυρό.

«Κύριε», μουρμούρισε ξανά και έσκυψε τα μάτια του. Εκείνος δεν απάντησε. Μόνο του φάνηκε ότι το πρόσωπό Του μόρφαζε με περισσότερο πόνο. Έτσι τον έβλεπε ο Πέτρος Δενδρινός. Πιο πονεμένο, όταν εκείνος πόναγε. Πιο ανακουφισμένο, όταν εκείνος χαιρόταν. Πάντοτε σιωπηλό. Μια σιωπηλή οδύνη, κρεμασμένη στον σταυρό. Πάντοτε θελκτική. Και πάντα ακαταμάχητη. Έτσι Τον γνώρισε ο Πέτρος Δενδρινός. Και έτσι Τον αγάπησε. Βαθιά. Απόλυτα.

«Εσύ μονάχα ξέρεις, Κύριε!», ψιθύρισε ξανά και άνοιξε τα χέρια του, σαν άνθρωπος που δίχως όρους παραδίνεται.

Αυτή η παράδοση στη θείκη απόφαση τον ανακούφιζε. Έβγαλε επιτέλους την ιατρική ποδιά. Κοίταξε φευγαλέα το ρολόι του. Η νύχτα προχωρούσε γρήγορα. Η Αγνή θα τον περίμενε όπως πάντα ξάγρυπνη κι η Χριστινούλα θα κοιμόταν πάλι παραπονεμένη με την μάταιη προσμονή του πατρικού φιλιού. Τακτοποίησε όπως όπως τους φακέλους στο γραφείο του. Γύρισε βιαστικά το πόμολο όμως εκείνο αντιστάθηκε.

Το λιγνό σώμα που ήταν περίπου κολλημένο έξω από την πόρτα έκοψε τον δρόμο του. Τον κοίταξε με δειλιασμένο φόβο. Το κορμί της, που γινόταν μέρα με τη μέρα πιο αραχνοῦφαντο, περίπου έτρεμε.

«Συγχωρέστε με, γιατρέ», είπε διστακτικά. «Σας έφαχνα όλη τη μέρα μα δεν ήσασταν εδώ. Είδα πως έχετε ακόμα φως και είπα να χτυπήσω, να σας δω ένα λεπτό. Συγχωρέστε με...», κόμπιασε ξανά. «Έχουμε τίποτα νεώτερο;».

Την κοίταξε μ' απέραντη συμπόνια, με κρυφή απελπισία κι αναστάτωση.

«Κάνουμε ό,τι μπορούμε, καλή μου. Το ξέρεις», είπε σιγά.

«Ναι», απάντησε αυτή ζεστά κι άπλωσε αυθόρμητα τα χέρια της. «Το ξέρω! Ξέρω... και σας ευχαριστώ. Μα...».

«Πήγαινε να ξεκουραστείς, Δέσποινα», την έκοψε απαλά. «Για ό,τι νεώτερο θα σε ενημερώσουμε αμέσως. Τώρα είναι αργά. Πρέπει να κοιμηθείς. Ο Χρηστάκης σε χρειάζεται γερή και δυνατή».

Η φωνή του ήταν ζεστή και στοργική σαν να μιλούσε στη Χριστίνα του.

Εκείνη έγνεψε υποταγμένα «ναι», σπρωγμένη από το μητρικό καθήκον της. Τη χτύπησε στον ώμο ενθαρρυντικά κι η Δέσποινα Ανδρέου απομακρύνθηκε.

Έβλεπε τη μαυροφορεμένη σιλουέτα της να λιγοστεύει στον διάδρομο και η καρδιά του φούσκωνε. Όλος ο πόνος που 'χε γλυκάνει ανακουφιστικά μπροστά στα ξύλα του σταυρού τώρα επέστρεφε δριμύτερος σαν μαχαιριά που έξυνε τα κόκαλα.

Τι θα μπορούσε να της πει; Πώς να προετοιμάσεις μια μητέρα για το αναπόφευκτο, μια μητέρα που έχει ήδη δοκιμάσει θάνατο...

Βγήκε απ' το γραφείο με απόφαση. Ο αέρας που τον χτύπησε έξω από το νοσοκομείο πάσχιζε μάταια να του ελαφρύνει την ψυχή. Ο πόνος άχνιζε στο στέρνο του.

Βιαζόταν. Ανέβαινε τις σκάλες του σπιτιού του γρήγορα. Η πόρτα άνοιξε το ίδιο ανυπόμονα.

«Ηρθες, αγάπη μου; Άργησες».

Τα χέρια της Αγνής ακούμπησαν παρηγορητικά στους ώμους του.

«Είχα πολλή δουλειά, Αγνή. Συμπάθα με».

«Έλα, έλα να ξεκουραστείς».

Τον έσερνε απαλά απ' το χέρι σαν παιδί κι εκείνος υποτακτικά παραδινόταν στη φροντίδα της. Μπήκαν στο σαλόνι τους. Τα έπιπλα τακτοποιημένα, καθαρά, ησύχαζαν σε μια γαλήνια σιωπή, σαν να 'χαν αποκοιμηθεί μετά από μητρικό νανούρισμα. Μονάχα το τικτακ από το σκαλιστό ρολόι ακουγόταν ρυθμικά πάνω από τα μεγάλα γυάλινα λουλούδια που φωτίζουν διακριτικά με υπόχρυσες ανταύγειες το καλοσυγυρισμένο τους καθιστικό. Η ομορφιά που 'χε επιμεληθεί σχεδόν

με καλλιτεχνικό τρόπο η Αγνή και η ηρεμία του σπιτιού γλιστρούσαν μέσα του σαν βάλσαμο, απάλυναν τις βάνουσσες εικόνες του νοσοκομείου, τη θλιβερή μονοτονία των λευκών θαλάμων, τη μπουκωμένη μυρωδιά από οινόπνευμα κι ιώδιο.

Άφησε το κορμί του να βουλιάξει αναπαυτικά στον καναπέ και άπλωσε μπροστά τα πόδια του. Η Αγνή κάθισε στο πλάι του. Τα μικροσκοπικά, σπινθηροβόλα μάτια της διάβαζαν όπως πάντοτε το πρόσωπο του άντρα της.

«Κουράστηκες», μουρμούρισε. «Και είσαι στενοχωρημένος», συμπλήρωσε περίπου σαν γνωμάτευση.

Εκείνος δεν απάντησε. Μονάχα αναστέναξε, θαρρείς για να επιβεβαιώσει τη διαπίστωση.

«Το παιδί...», συμπέρανε σφιγμένα η Αγνή. «Ο Χρηστάκης. Δεν πάει καλά. Έτσι δεν είναι;», ρώτησε δειλά.

«Τι να κάνουμε, Αγνή», κούνησε το κεφάλι του. «Φαίνεται πως ο Θεός το θέλει στον Παράδεισο».

Η Αγνή άνοιξε τρομαγμένα τα μικρά της μάτια και τον κοίταξε με ικεσία.

«Έκανα ό,τι μπορούσα, Αγνή», συνέχισε εκείνος σαν να απολογούνταν. Δοκίμασα όλα τα σχήματα, όλα τα πρωτόκολλα, όλα τα νέα φάρμακα. Σκέφτηκα, επινόησα, πάλεψα 25 ώρες το 24ωρο. Ανώφελα. Οι νεφροί δεν αντέχουν άλλο κι η αιμοκάθαρση είναι περίπου άχρηστη, μια οδυνηρή παράταση του μαρτυρίου του.

«Όχι, όχι, Πέτρο, δεν μπορεί! Κάτι θα κάνεις. Κάτι θα σκεφτείς», τον έκοψε αναστωμένη η γυναίκα του.

«Αγνή μου, δεν είμαι Θεός», απάντησε κάπως ερεθισμένα εκείνος, πληγωμένα που η Αγνή, ανίδεη, έξυνε

την πληγή που είχε μέσα του, το τραύμα της ανημποριάς. «Σου το είπα, ο μικρός χρειάζεται επειγόντως μεταμόσχευση. Μα μόσχευμα δε βρίσκεται και ο χρόνος τρέχει εναντίον μας. Η μητέρα δεν μπορεί να βοηθήσει δυστυχώς. Η νεφρονόφθιση είναι κληρονομική κι αυτή είναι φορέας της. Δεν είναι δυνατόν να γίνει δότρια. Το ξέρεις και αυτό».

Η Αγνή στήριξε τους αγκώνες της στα γόνατα. Σκέπασε με τα χέρια της το πρόσωπο. Ο Πέτρος μονομιιάς μετάνιωσε. Δεν έπρεπε να της μιλήσει τόσο απότομα, να αποκαλύψει τόσο απότομα την αδυσώπητη αλήθεια που εκείνος ήξερε. Ήταν ευαίσθητη η γυναίκα του κι αυτή η αποκάλυψη την τσάκιζε.

Έξι μήνες τώρα ο εντεκάχρονος Χρήστος Ανδρέου είχε κουρνιαξει μυστικά στο σπίτι τους. Γέμιζε με τα ικετευτικά μεγάλα μάτια του, με τη μικρή βασανισμένη του ζωή, κάθε γωνιά.

Το παιδί είχε εισαχθεί εσπευσμένα στο νοσοκομείο, αδύναμο και κάτωχρο. Πίσω του η Δέσποινα Ανδρέου έτρεχε με σαστιμάρα και απόγνωση. «Γιατρέ, σας ικετεύω», έκλαιγε. «Το μεγαλώνω μόνη μου. Παλεύω με την αρρώστια του κι έχω μονάχα αυτό. Τον άντρα μου τον έχασα. Σας ικετεύω! Κρέμομαι από τα χέρια σας».

Ο Πέτρος λύγισε. Έλιωνε η ψυχή του από τη γνώση του αναπότρεπτου. Γύρισε τσακισμένος σπίτι του κι ακούμπησε, όπως το συνήθιζε, την αγωνία του στην τρυφερή ευαίσθησία της Αγνής. Δεν ήξερε και πολλά η γυναίκα του από ιατρική μα είχε μια ψυχή γλυκιά και απαλή σαν το βαμβάκι που μπορούσε να καταπραΐνει την πληγή.

«Η δύστυχη», έκανε πονετικά. «Χήρα μ' ένα παιδί κι εκείνο άρρωστο». Τα μικρά μάτια της γέμισαν δάκρυα. «Όμως θα δεις, Πέτρο. Θα γίνει καλά το παιδί! Θα της το δώσει πίσω ο Θεός, όπως εκείνο στη Ναΐν».

Από τη νύχτα εκείνη οι δυο αυτές ψυχές, η Δέσποινα Ανδρέου και το εντεκάχρονο αγοράκι της, φώλιασαν μέσα τους και πιο πολύ μέσα στα σπλάγγνα της Αγνής. Έγιναν η προσευχή, η αγωνία, η ελπίδα της· μία ελπίδα ανυποχώρητη, πεισματάρα, που αρνούσαν ν' αποδεχθεί όλα τα θλιβερά προγνωστικά.

Τώρα είχε διπλωθεί στα δύο από τον πόνο της και ο καθηγητής μετάνιωσε που την είχε προσγειώσει τόσο απότομα.

«Μην κάνεις έτσι, Αγνούλα μου...», είπε παρηγορητικά. «Ξέρει ο Θεός. Ό,τι επιτρέπει Εκείνος είναι το καλύτερο».

«Ναι», μουρμούρισε σφουγγίζοντας τα μάτια της. «Ναι... μα θα δεις, Πέτρο», συνέχισε πιο ζωηρά ανασυντάσσοντας την πρόσκαιρα ταλαντευόμενη ελπίδα της. «Θα γίνει καλά το παιδί. Θα επέμβει ο Θεός. Θα δώσει μόσχευμα. Θα κάνει τελospάντων ένα θαύμα. Δεν μπορεί! Κι αν δεν ακούσει εμάς, θα ακούσει τα παιδιά. Προσεύχονται και η Χριστίνα και η Δήμητρα. Θ' ακούσει τη μικρή, τη Χριστινούλα μας», είπε και η φωνή της γλύκανε.

Αυτά τα δυο ονόματα χτύπησαν στην καρδιά του Πέτρου Δενδρινού, όπως η λέξη «Ιθάκη» στην καρδιά του νοσταλγού βασανισμένου Οδυσσέα. Η Δήμητρα, η Χριστίνα, τα παιδιά του. Σαν να θυμόταν ξαφνικά πως ήταν και πατέρας έξω από γιατρός, πως είχε δυο παι-

διά, που τα αγαπούσε όσο τίποτα και που όμως σπάνια κατάφερε να τους το δείξει όπως ήθελε. Κι αυτή η στέρηση τον έτρωγε. Τον βασάνιζε η πατρική ευθύνη του.

«Τι κάνουν τα παιδιά; Η Δήμητρα, πότε δίνει εξετάσεις στ' αγγλικά;», ρώτησε, με έγνοια τη γυναίκα του. «Η Χριστινούλα... θα κοιμήθηκε το αγγελούδι μου!», έκανε στενοχωρημένα.

«Κοιμήθηκε. Τι να 'κανε;», απάντησε η Αγνή.

Είχε υποσχεθεί στη μικρή κόρη του μια «καληνύχτα», ένα τρυφερό φιλί στο μέτωπο, όμως και σήμερα αθέτησε το λόγο του.

«Παραπονέθηκε;», ρώτησε μ' αγωνία σχεδόν.

Η Αγνή του χαμογέλασε.

«Αχ, Πέτρο... Αυτό το δεύτερο παιδί μας... Όχι, δεν παραπονέθηκε. Περίμενε μέχρι που νύσταξε ολότελα. Της είπα πως την αγαπάς πολύ, πως ήθελες πολύ να 'ρθεις αλλά δεν πρόλαβες. Έπρεπε να φροντίσεις τα άρρωστα παιδάκια, τον Χρηστάκη, που σε χρειαζόταν. Σαν τ' άκουσε αυτό, σχεδόν ανακουφίστηκε. Φωτίστηκαν τα μάτια της. “Δεν πειράζει, μαμά”, μου είπε σοβαρά. “Ο μπαμπάς πρέπει να κάνει καλά τον Χρηστάκη. Εγώ δεν είμαι άρρωστη. Θα με φιλήσει αύριο”».

Ο καθηγητής άκουγε συγκινημένος. Η στοργή ξεχείλιζε απ' τα σπλάγγνα του, ζέσταινε την καρδιά του, ημέρωνε τα μάτια του.

«Καρδούλα μου...», ψιθύρισε.

«Τι να πω, Πέτρο», είπε με συλλογισμένη τρυφερότητα η Αγνή. «Ωρες ώρες λέω, τι θα γίνει τούτο το παιδί; Θαρρείς και βγήκε απ' τον Παράδεισο. Το πήρε ο

Θεός από τον κήπο Του και το 'στειλε σε μας», τέλειωσε με συγκίνηση.

«Αυτό το παιδί είναι βγαλμένο από σένα, Αγνή μου!», χαμογέλασε ο Πέτρος Δενδρινός. «Είναι δικό σου παιδί η Χριστίνα! Είναι ίδια εσύ!».

Η Αγνή χαμήλωσε με ταπεινότητα τα μάτια της.

«Η Δήμητρα διαβάζει; Αν θυμάμαι καλά, δίνει εξετάσεις το άλλο Σάββατο».

Η Αγνή κοίταξε αόριστα απέναντι.

«Η Δήμητρα μεγαλώνει, Πέτρο. Μεγαλώνει γρήγορα», μουρμούρισε.

«Σωστά. Εκείνη πια δεν περιμένει τον μπαμπά της, για να κοιμηθεί», γέλασε ο καθηγητής.

Αλήθεια, η μεγάλη κόρη του έφτανε πια στα δεκαπέντε της.

Η Αγνή αναστέναξε και σώπασε.

Είχε αρκετές έγνοιες, για να του προσθέσει περισσότερες.

«Αγνή», είπε παράξενα ο καθηγητής. «Θέλω να δω λίγο τη Χριστινούλα. Να τη χαϊδέψω έστω, στο κρεβατάκι της».

Η στερημένη πατρική καρδιά ζητούσε το δικαίωμά της στη χαρά.

Σηκώθηκαν μαζί. Διέσχισαν προσεκτικά το χωλ.

Η Αγνή άνοιξε με ευλάβεια την πόρτα του παιδικού δωματίου, μην ακουστεί ούτε τρίξιμο. Ο άντρας της περπάτησε σχεδόν στις μύτες ως το κρεβατάκι της μικρής. Αυτή στάθηκε δίπλα του. Το κοριτσάκι της κοιμόταν. Είχε σταυρώσει τα χεράκια του κάτω απ' τα ζουληγμένα μάγουλα κι ανέπνεε γαλήνια και ρυθμικά

σαν τον κυματισμό της θάλασσας. Τα ροδαλά χειλάκια του μισάνοιγαν κι οι καστανόχρυσές του μπουκλές ξεχύνονταν ακατάστατα στο μέτωπο.

«Είναι σαν ζωγραφιά!», μουρμούρισε με δέος ο πατέρας της.

Έσκυψε προσεκτικά και φίλησε μ' αθόρυβη λατρεία τις άκρες των μαλλιών στο μέτωπο. Το χέρι του χάιδεψε ανεπαίσθητα το κεφαλάκι που χωνόταν στο βουλιαγμένο μαξιλάρι του.

«Σου μοιάζει, Αγνή! Είναι πανέμορφη!», φιθύρισε ξανά ο γιατρός σαν να την έβλεπε για πρώτη του φορά.

Η Αγνή χαμογέλασε. Παρατηρούσε το παιδί της κοιμισμένο, ήρεμο, έτσι όπως το κοίταζε ώρες ολόκληρες σαν ήταν μωρό στο καροτσάκι του. «Πέτρο», ψέλλισε ξαφνικά και ζάρωσε στο πλάι του. Έδειχνε φόβο η φωνή. Τα μάτια της είχανε καρφωθεί στο χρώμα της υγείας που κοκκίνιζε τα μάγουλα της κόρης τους. «Για φαντάσου να 'ταν η Χριστίνα στη θέση του Χρηστάκη», έκαμε και τουρτούρισε ολάκερη.

Το αίμα πάγωσε στις φλέβες του γιατρού. Εκείνη η παράξενη εικασία της γυναίκας του μαρμάρωνε μεμιάς την ευτυχία της στιγμής.

«Τι λες, Αγνή!», την έκοψε με τρόπο στη φωνή.

Είχε φροντίσει τόσα άρρωστα παιδιά, τόσους ανθρώπους άρρωστους, τόσο που έλεγε πως είχε πλέον εξοικειωθεί με την ανθρώπινη εξουθένωση, όμως όχι... Να 'ταν το παιδί του, το δικό του το παιδί στη θέση τους, κίτρινο σαν φλουρί, καθηλωμένο στο μαρτύριο της αιμοκάθαρσης... όχι, αυτό δεν θα το άντεχε.

Έκλεισε μονομιιάς τα μάτια του. Δε άντεχε ούτε να το σκεφτεί.

«Να ευχαριστούμε τον Θεό που έχουμε γερά παιδιά», μουρμούρισε και άνοιξε τα μάτια του.

Ο μικρός Χρήστος Ανδρέου ήταν και πάλι εκεί. Είχε κουρνιαώσει σαν σκιά δίπλα στο κρεβατάκι της μικρής τους κόρης σαν να ήταν το τρίτο τους παιδί. Σκίαζε με τον πόνο του τους ουρανούς της ευτυχίας τους.

Έσυρε τη γυναίκα του απαλά έξω από το δωμάτιο. Βάδιζαν σιωπηλά στον μακρόστενο διάδρομο, όταν μια γνώριμη φιγούρα, λεπτοκαμωμένη, ξεπετάχθηκε μπροστά τους σαν το φάντασμα.

Το άγουρο σώμα της, που έπαιρνε να μεστώνει αδέξια, διαγραφόταν μες στο νυχτικό που έπερτε άτσαλα απ' τους ώμους της.

«Δήμητρα! Ακόμα δεν κοιμήθηκες;», έκαμε απορημένα η μητέρα της.

«Είσαι καλά, κορίτσι μου; Τι έπαθες;», ρώτησε ο καθηγητής που πρόσεξε μέσα στο φως που ερχόταν από τ' ανοιχτό δωμάτιο την αναστάτωση στο πρόσωπο της κόρης του.

«Κοιμήθηκα μα ξύπνησα, γιατί κατάλαβα πως ήρθε ο μπαμπάς», απάντησε η κοπελίτσα στη μητέρα της προσπερνώντας τη δεύτερη ερώτηση. «Βλέπεις, δεν έχω άλλη επιλογή, αφού μόνο τη νύχτα είναι εδώ», συμπλήρωσε με νόημα, «κι αφού με σένα δεν μπορώ να συνεννοηθώ».

Ο Πέτρος πρόσεξε την πρόκληση στον τόνο της φωνής.

«Δήμητρα, πώς μιλάς έτσι στη μητέρα σου;», τη

μάλωσε με αυστηρότητα. «Πιο ευγενικά, παρακαλώ!».

«Ευγενικά μιλάω, μπαμπά!», απάντησε πεισματωμένα η μικρή. «Δεν είπα τίποτα κακό. Απλά σηκώθηκα αναγκαστικά μέσα στη νύχτα να σου πω πως αύριο θα πάω στο πάρτι γενεθλίων της καλύτερής μου φίλης, της Σάσας. Δεν είναι δυνατόν να είναι όλη η τάξη εκεί και να μην είμαι εγώ, η κολλητή της, επειδή η μητέρα μου είναι ξεροκέφαλη», φώναξε με θυμό.

Ο Πέτρος ένωσε να του ανεβαίνει αιφνίδια το αίμα στο κεφάλι του. Ποτέ δεν είχε ακούσει το παιδί του να μιλά με τόση αναίδεια.

«Ζήτα συγγνώμη απ' τη μητέρα σου γι' αυτό που είπες. Τώρα!», φώναξε επιτακτικά. «Και από πότε μας ανακοινώνεις τι θα κάνεις; Και μόνο για τον τρόπο που τη ζητάς, θα έπρεπε να σου απαγορεύσουμε την έξοδο».

«Αυτό ξεχάστε το!», ούρλιαξε το παιδί περίπου έξαλλο. «Και συγγνώμη δεν ζητάω, παρά μόνο όταν στ' αλήθεια φταίω. Στο πάρτι θα πάω», είπε σηκώνοντας το δάχτυλο περίπου απειλητικά, «ακόμα και αν πρέπει να πηδήξω απ' το παράθυρο».

Γύρισε απότομα την πλάτη και γλίστρησε μες στο δωμάτιό της σαν σκιά, ενώ ο πατέρας της κοιτούσε αποσβολωμένος από τη δυσάρεστη έκπληξη. Ένωσε να τον περιλούζουν ξαφνικά με άφθονο παγωμένο νερό. Πίεσε τον εαυτό του να συνέλθει κι έτρεξε ξοπίσω της.

«Δήμητρα, άνοιξε την πόρτα! Έλα να συζητήσουμε!», φώναξε αδράχνοντας το πόμολο που έμενε πεισματικά αλύγιστο απ' την αντίσταση της κόρης του.

«Δεν είναι ώρα για κουβέντες», φώναξε με αναίδεια

μέσα απ' το δωμάτιο. «Κοντεύει τρεις κι έχω σχολείο αύριο».

Ο Πέτρος πίεσε ξανά το πόμολο περίπου με οργή, όμως το χέρι της Αγνής ακούμπησε αποτρεπτικά πάνω στο χέρι του.

«Άφησέ την», είπε ήρεμα μα σταθερά. «Δεν έχει άδικο σ' αυτό. Είναι αργά. Καλύτερα αύριο. Άλλωστε τώρα είναι ανώφελο».

Υπάκουσε δίχως αντίρρηση σ' αυτή την ψύχραιμη φωνή της λογικής. Μπήκαν ξανά μες στο σαλόνι. Κάθισε ακόμα πιο εξαντλημένος από πριν.

«Από πότε γίνεται αυτό; Από πότε σου μιλάει έτσι; Τι συμπεριφορά ήταν αυτή;».

Ρωτούσε απανωτά και ταραγμένα, ανίκανος ακόμα να συνέλθει από το σοκ. Πρώτη φορά ερχόταν αντιμέτωπος με την ατίθαση εφηβεία της μεγάλης κόρης του.

Η Αγνή τον κοίταζε ήρεμα και σοβαρά.

«Πέτρο, σου είπα λίγο πριν. Η Δήμητρά μας μεγαλώνει. Είναι πια στην καρδιά της εφηβείας της. Και τα σημερινά παιδιά δεν μεγαλώνουν εύκολα. Το ξέρεις».

Αλήθεια, η κόρη του είχε κλείσει πια τα δεκαπέντε της. Το σώμα της είχε αρχίσει να μεστώνει και να καμπυλώνεται, εγγίζοντας τη βιολογική του ωριμότητα. Πρώτη φορά το πρόσεξε αυτό, όταν την είδε μες στο νυχτικό. Ήταν σαν να την έβλεπε τούτη τη νύχτα πρώτη του φορά, όπως και τη Χριστίνα του. Ελάχιστα είχε προλάβει να παρατηρήσει πριν πως το πρωτότοκο κορίτσι του δεν ήταν πια παιδί...

«Τι είναι αυτό το πάρτι;», ρώτησε ανήσυχα. «Μην την αφήσεις να πάει, Αγνή!».

«Δεν μπορούμε να λέμε συνέχεια όχι», αναστέναξε η γυναίκα του. Θα μιλήσω μαζί της αύριο, που θα είναι πιο ήρεμη. Θα της επιτρέψω να πάει με κάποιους όρους, που θα προσπαθήσω να διαπραγματευτώ.

Οι ζάρες του προσώπου της προδίδανε όλη την κούραση από την πάλη με την ανυπότακτη εφηβική ψυχή της κόρης της. Ο Πέτρος πρόσεξε εκείνες τις πυκνές γραμμές που μάζευαν το μέτωπο.

«Θα προσπαθήσεις να διαπραγματευτείς...», επανέλαβε σχεδόν ερωτηματικά.

«Πέτρο, η Δήμητρα δεν είναι εύκολο παιδί. Το ξέρεις. Έχει πείσμα και απόφαση. Όταν αποφασίσει πως θα κάνει κάτι, θα το κάνει οπωσδήποτε».

Κούνησε το κεφάλι του. Το ήξερε... Αν η Χριστίνα ήταν κόρη της Αγνής ευαίσθητη και λεπτεπίλεπτη, η Δήμητρα ήταν παιδί δικό του. Ολόιδια. Περήφανη και θεληματική. Ανυποχώρητη. Με μια απλόγητη αφοβιά στα μάτια της. Ο κίνδυνος περίπου τη γοήτευε. Κι η ευφυΐα της ακροβατούσε ως τα όρια του επικίνδунου. Κοίταξε με ενοχή την καταπονημένη έκφραση στα μάτια της γυναίκας του.

«Σε έχω αφήσει μόνη σου, Αγνή», μουρμούρισε. «Είμαι πατέρας αλλά είμαι απών. Πρέπει να κάνω κάτι», είπε χτυπώντας με τα χέρια του τα γόνατα.

«Έλα, μην υπερβάλλεις!», απάντησε παρηγορητικά η Αγνή. «Είσαι πατέρας και τις αγαπάς. Τη νιώθουν την αγάπη σου. Είδες τι είπε η μικρή; Μα τι να κάνεις, Πέτρο μου;», συνέχισε περίπου με στοργή μητέρας στη φωνή. «Όταν αναμετρίεσαι κάθε μέρα με τον θάνατο, τι μπορείς να κάνεις περισσότερο; Πες μου!».

Εκείνος αναστέναξε στενόχωρα.

«Κι έπειτα μην το παίρνεις τόσο σοβαρά», συνέχισε πασχίζοντας να τον ανακουφίσει η γυναίκα του. «Παιδιά στα δεκαπέντε του είναι. Όλοι τα ίδια κάναμε στα δεκαπέντε μας μα τώρα τα ξεχάσαμε. Μεγαλώνει. Είναι όλα δύσκολα γι' αυτήν. Άσε την να ξεσπάσει, να εκτονωθεί. Θα επαναστατήσει, θα αντιδράσει και θα ξεθυμάνει. Θα ωριμάσει όπως όλα τα παιδιά της γης».

Ο Πέτρος άκουγε αμίλητος. Ίσως να είχε δίκιο η γυναίκα του. Έτσι είχαν μεγαλώσει όλοι οι δεκαπεντάχρονοι. Ίσως δεν έπρεπε να είναι τόσο ανήσυχος.

Μα πάλι εκείνη η περήφανη αφοβία στα μάτια της μεγάλης κόρης του, η ιταμότητα στον τόνο της φωνής, το πρόσωπο που σκλήρυνε με αλύγιστη απόφαση, τα χείλια που κλείδωσαν με πείσμα και θυμό, του περισφίγγαν την ψυχή. Τον γέμιζαν με αγωνία για το αύριο. Ήταν θεληματική η Δήμητρα. Όπως αυτός. Μόνο που η δική του θέληση, ακόμη και στα δεκαπέντε του ήταν στραμμένη στο καλό· σε ένα όραμα ζωής που κινητοποιούσε και ενέπνεε...

«Ο Θεός να φυλάει τα παιδιά μας», μουρμούρισε κι έκανε τον σταυρό του αυθόρμητα.

Η Αγνή σηκώθηκε.

«Έλα, πάμε να κοιμηθούμε, Πέτρο», είπε και πάλι στοργικά. «Εξουθενώθηκες».

Διάβασαν με ευλάβεια το Απόδειπνο μαζί, έτσι όπως το συνήθιζαν από την πρώτη μέρα που παντρεύτηκαν.

Όμως ο Πέτρος Δενδρινός παρά την κούρασή του δεν κοιμόταν εύκολα. Η έγνοια των παιδιών του τριγυρνούσε μέσα του. Έπρεπε να κάνει κάτι για να 'ναι

πιο κοντά στα δύο του παιδιά, πριν είναι ανεπανόρθωτα αργά.

Σφάλισε τα μάτια του και άρχισε να φελλίζει καρδιακά το «Κύριε, ελέησον».

Πίσω από τα κλειστά ματόκλαδα ανακατεύονταν μαζί τα πρόσωπα της μέρας του... Η Χριστινούλα που κοιμόταν αγγελικά, η Δήμητρα που επαναστατούσε ανεξέλεγκτα, ο μικρός Χρήστος που κοιτούσε ικετευτικά, η Δέσποινα που εκλιπαρούσε για ζωή... Όλη η ζωή του πίσω απ' τα ματόκλαδα που έλιωνε σαν το καιόμενο κερί μέσα στα «Κύριε, ελέησον»...